

Þriðjungur hjúkrunarfræðinga á Eir er frá Filippseyjum

Ragnheiður Gunnarsdóttir

Félag íslenskra hjúkrunarfræðinga gaf út í febrúar 2017 skýrslu um vinnumarkað hjúkrunarfræðinga. Samkvæmt þeirri skýrslu vantar hjúkrunarfræðinga í um 300 fjármögnuð stöðugildi eins og sakir standa. Af þeim 5000, sem hafa hjúkrunarleyfi, eru um 4500 á vinnumarkaðsaldri og heildarfjöldi hjúkrunarfræðinga, sem kjósa að nýta hjúkrunarfræðimenntun sína til annarra starfa ótengdra hjúkrun, er um 1000 einstaklingar. Konur eru 98% stéttarinnar og lítil breyting á því kynjahlutfalli í sjónmáli. Í skýrslunni kemur jafnframt fram að almennt muni vanta heilbrigðisstarfsfólk í heiminum á næstu árum samkvæmt upplýsingum frá OECD þannig að viðvarandi skortur á hjúkrunarfræðingum er ekki einangrað vandamál á Íslandi. Við þekkjum það einnig á eftirspurn eftir íslenskum hjúkrunarfræðingum til starfa í Noregi og Svíþjóð.

Eitt land sker sig hér algjörlega úr hvað varðar fjölda hjúkrunarfræðinga en það eru Filippseyjar. Á Filippseyjum, sem samanstanda af mörgum misstórum eyjum sem oftast er skipt í þrjú svæði, norður-, suður- og miðeyjarnar, búa um 100 milljónir manna. Fjöldi háskóla í borgunum Manila, Cebu, Pangasian og Baguio á norður- og miðeyjunum útskrifar hjúkrunarfræðinga en íbúar þar eru langflestir rómversk-kaþólskir. Fáir háskólar bjóða hins vegar upp á hjúkrunarfræði á suðureyjunum en þar eru flestir íbúar múslimar. Að því er fram kemur á fréttavef BBC munu um 800

Hjúkrunarfræðingarnir Monicca Tulagan og Ian Glenn Munoz.

Þúsund hjúkrunarfræðingar útskrifast frá háskólum á Filippseyjum á þessu ári. Þegar er offramboð á hjúkrunarfræðingum á Filippseyjum og laun stéttarinnar lág. En hvernig stendur þá á því að hundruð þúsunda ungra Filippseyinga sækja í háskólanám, sem erfitt er að fá inngöngu í, og einungis um helmingur þeirra sem ljúka námi fá hjúkrunarleyfi vegna þungra leyfisprófa?

Mikill metnaður í að læra íslensku

Á Íslandi starfa margir filippseyskir hjúkrunarfræðingar en þeim hefur fjölgað jafnt og þétt undanfarin ár og halda meðal annars úti Facebook-síðu og eru meðlimir hennar 49 talsins. Fyrsti filippseyski hjúkrunarfræðingurinn, Ian Gleen Munoz, kom til starfa hjá hjúkrunarheimilinu Eir um síðustu aldamót að sögn Eddu Bjarkar Arnardóttur, mannauðsstjóra Eirar. Fyrirtækið hefur aldrei leitað með formlegum hætti til Filippseyja um samstarf við ráðningu hjúkrunarfræðinga. Þeir sem komið hafa og starfa hjá fyrirtækinu hafa flestir komið vegna fjölskyldutengsla við þá sem fyrir starfa hjá Eir, segir Edda Björk.

„Um þessar mundir starfa 12 hjúkrunarfræðingar frá Filippseyjum, sem er um þriðjungur hjúkrunarfræðinga á heimilinu, og er meirihluti þeirra karlmenn.“

Monica Tulagan.

Forsendan fyrir ráðningu er að vera með hjúkrunarleyfi frá landlæknisembættinu og getur bið eftir slíku leyfi varað allt frá þremur upp í níu mánuði. Það hvort embættið hefur áður fengið umsókn um leyfi frá viðkomandi háskóla getur haft áhrif á lengd ferlisins. Í millitiðinni geta hjúkrunarfræðingarnir unnið við umönnun en sá tími hefur nýst vel til að læra íslensku. „Það er áberandi hvað erlendir hjúkrunarfræðingar, sem ráðnir hafa verið til Eirar, leggja mikinn metnað í að læra málið og hefur reynsla Eirar af þeim verið mjög góð. Um þessar mundir starfa 12 hjúkrunarfræðingar frá Filippseyjum, sem er um þriðjungur hjúkrunarfræðinga á heimilinu, og er meirihluti þeirra karlmenn. Meðal þeirra eru Ian Gleen Munoz, sem hefur unnið þar í fjölda ára, auk þess að vinna á bráðamóttöku Landspítala, og Monica Tulagan. Blaðamaður Tímarits hjúkrunarfræðinga hitti þau á vinnustaðnum um það leyti sem þau voru að mæta á kvöldvakt og spurði þau út í af hverju Ísland hefði orðið fyrir valinu, og hvers vegna svo margir legðu fyrir sig hjúkrun á Filippseyjum.

Alþjóðleg menntun sem aflar fjölskyldunni tekna

„Lífskjör almennings á Filippseyjum eru að jafnaði miklu lakari en á Íslandi,“ segir Ian sem lauk námi í hjúkrunarfræði frá háskóla í Manila 1994. Hann hefur búið á Íslandi í 17 ár og talar reiprennandi íslensku. „Fjölskyldutengsl á Filippseyjum eru mjög sterk þannig að móðir mín, sem er gift íslenskum manni á Akureyri, studdi mig og systur mína til náms í hjúkrun. Ég flutti því fyrst til Akureyrar og byrjaði að vinna þar. Þegar ég kom landsins átti ég þegar konu og barn sem urðu eftir heima á Filippseyjum á meðan ég kom mér fyrir hér á landi svo þau gætu komið til mín. Hjá okkur Filippseyingum er alvanalegt að einhver fari til annars lands og undirbúi komu hinna í fjölskyldunni, jafnvel í nokkur ár. Hjá mér voru það um tvö ár. Ég var búinn að fá fasta stöðu á sjúkrahúsinu á Akureyri en þegar mér bauðst starfið á Eir ákvað ég að láta slag standa og flutti til Reykjavíkur. Mér hefur líkað mjög vel að vera á Íslandi. Laun hjúkrunarfræðinga á Íslandi eru miklu betri hér en á Filippseyjum og hér getur fjölskyldan búið við allt önnur og betri lífskjör en þar. Hvað varðar fjölda þeirra sem fara í hjúkrunarnám á Filippseyjum þá er um að ræða fjögurra ára háskólanám sem er gott

nám og á heimsmælikvarða. Foreldrar hvetja börn sín og styrkja til náms í hjúkrunarfræði því það gefur ungu fólki tækifæri til að fá alþjóðlega menntun og það getur sótt vinnu erlendis, er með möguleika á að flytja úr landi og afla sér og fjölskyldunni tekna sem ekki er mögulegt að afla heima fyrir,” segir Ian.

„Flugþjónar heima eru margir með hjúkrunarmenntun, eins og hér, og á miklu hærri launum en ef þeir ynnu við hjúkrun eins og staðan er núna hér á Íslandi.“

Það vekur athygli hve hátt hlutfall filippseyskra hjúkrunarfræðinga á hjúkrunarheimilinu Eir eru karlmenn og ég spurði Ian hver skýringin væri á því: „Miklu fleiri strákar fara í hjúkrun á Filippseyjum en annars staðar,” svaraði hann, „og það er ekki af því þeir vilji fara í umönnunarstörf þó margir geri það. Karlmenn, sem fara í hjúkrun, stefna á bráðahjúkrun, störf á sjúkrahúsum eða störf innan hersins þar sem menntun í hjúkrunarfræði er eftirsótt og menn komast fyrr í góðar stöður innan hersins. Og til að komast úr landi í góð störf,” bætir hann við. „Foreldrar þrýsta á syni sína og hvetja þá til að læra hjúkrun. Ég fór sjálfur í hjúkrun til að fá vinnu í Bandaríkjunum eins og flestir félagar mínir úr hjúkrunarnáminu. Og svo er það líka þannig að mörg fyrirtæki á Filippseyjum ráða frekar þá sem hafa lokið hjúkrunarnámi, til dæmis flugfélög og hótél. Þetta er alveg eins og á Íslandi. Hjúkrunarfræðin er góð menntun sem grunnur fyrir svo mörg önnur störf og einkafyrirtækin eru löngu búin að koma auga á það þar. Flugþjónar heima eru margir með hjúkrunarmenntun, eins og hér, og á miklu hærri launum en ef þeir ynnu við hjúkrun eins og staðan er núna hér á Íslandi.“

Eiginmaður og börn komu tveimur árum síðar

Monicca Tulagan lauk námi í hjúkrunarfræði frá háskóla í Pangasian á Filippseyjum árið 2008. Ástæðan fyrir að hún kom hingað var sú að tengdamóðir hennar hafði flutt hingað nokkrum árum áður. „Ég kom hingað og skildi manninn minn og tvö börn eftir heima. Þegar ég var svo komin með hjúkrunarleyfi á Íslandi, fasta stöðu og farin að leggja grunn að því að kaupa íbúð kom fjölskyldan mín,” segir Monicca sem talar ótrúlega góða íslensku þrátt fyrir tiltölulega stutta búsetu. „Mér líkar vel að vinna á Íslandi, en eins og staðan er heima á Filippseyjum er mjög erfitt að fá fasta stöðu sem hjúkrunarfræðingur. Ég vann sem sjálfboðaliði á spítala eftir að ég fékk hjúkrunarleyfið mitt þar, bara til að afla mér reynslu, og vinnuálagið er mikið. Almennigur fylgir sínu fólki, sínum sjúklingi, inn á spítala hjá okkur og sér um almenna umönnun hans á meðan á spítalavist stendur. Við hjúkrunarfræðingar erum kannski ekki svo mikið í umönnun nema á einkasjúkrahúsum þar sem fólk kaupir alla þjónustuna. Hér á Íslandi er allur aðbúnaður svo miklu betri og öll lífsskjör í landinu svo góð. Nú erum við hjónin búin að kaupa íbúð með systur minni og hennar manni og erum að koma undir okkur fótunum á Íslandi,” segir Monicca og bætir við, „við þurfum öll að vinna mikið til að geta keypt íbúðina því það er dýrt að búa hér en af því við búum saman þá getum við hjálpast að, það er gott, sérstaklega fyrir börnin.“

Í samtalinu við Ian og Moniccu kom fram að nokkur ríki hafa samið um að fá hjúkrunarfræðinga frá Filippseyjum til starfa og meðal þeirra eru Bretland, Ástralía og Japan. Fróðlegt væri að skoða betur hvernig þeir samningar eru og hver reynsla ríkjanna er af slíkum samningum. Eftir því sem best er vitað hafa íslenskar heilbrigðisstofnanir góða reynslu af störfum hjúkrunarfræðinga frá Filippseyjum, þeir hafa mikla faglega færni og eru fljótir að tileinka sér íslensku. Er þetta fyrirkomulag hugsanlega framtíðarlausn fyrir íslenskt heilbrigðiskerfi?

Ian Glenn Munoz.